

Concluzii. Societatea umană a reglementat relația medic-pacient din cele mai vechi timpuri și a recunoscut malpraxisul medical drept parte componentă indispensabilă a practicii medicale și ca generator de prejudicii al drepturilor pacientului, cu impact economic major. Studiul legislației autohtone reflectă lipsa conceptului de malpraxis medical în cadrul actelor normative legislative. Evaluarea rezultatelor studiului reflectă un grad redus ($\leq 39\%$) de alfabetizare a personalului medical privind cadrul legislativ autohton. Se atestă utilizarea limitată a procedurilor extrajudiciare de examinare a cazurilor de malpraxis medical, în lipsa normelor metodologice care ar reglementa definirea surselor de finanțare și acordarea compensațiilor aferente malpraxisului medical. Procedura defectuoasă, extenuantă, a cercetării acuzațiilor de malpraxis medical, menționată de respondenții acestui studiu, generează ardere profesională, afectează imaginea medicului și încrederea în sistemul medical autohton. În acest context, examinarea și aprobarea legii cu privire la malpraxisul medical, implementarea asigurării obligatorii de malpraxis medical la nivel național, acordarea suportului în alfabetizarea cadrelor medical privind conceptul național de malpraxis medical se dovedesc a fi acțiuni necesare și imperative.

Cuvinte cheie: *malpraxis medical, legislație medicală, asigurare pentru malpraxis, prejudiciu, conflict.*

PERCEPȚII ALE PERSONALULUI MEDICAL PRIVIND INTEGRITATEA INSTITUȚIONALĂ ÎN SPITALELE RAIONALE

Victor BABUCI

Adriana PALADI

Scopul cercetării: Evaluarea percepției personalului medical privind integritatea în instituțiile raionale spitalicești, pentru elaborarea recomandărilor ce ar consolida măsurile de asigurare a integrității instituționale în spitalele raionale din țară.

Obiective: Evaluarea practicilor internaționale și a contextului legislativ național cu privire la asigurarea și controlul integrității instituționale; evaluarea percepției personalului medical privind comportamentul integru și cultivarea integrității instituționale în spitalele raionale; analiza opiniei personalului de conducere a instituțiilor raionale spitalicești privind factorii de promovare internă a climatului de integritate; elaborarea recomandărilor ce ar consolida măsurile de asigurare a integrității instituționale în spitalele raionale din țară.

Materiale și metode: Tipul de studiu – transversal, descriptiv, cu elemente analitice, efectuat prin chestionarea a 703 lucrători medicali din 6 spitale raionale din țară, câte două pentru fiecare din regiunile geografice: Nord, Centru și Sud și 6 interviuri în profunzime cu personalul de conducere ale acestora. Chestionarul elaborat în interesul studiului a fost distribuit pe suport de hârtie. Pentru a atinge scopul propus, acest studiu combină mai multe abordări și metode: istorică, epidemiologică, sociologică, statistică, de transfer și prelucrare manuală a datelor, comparativă, grafică.

Rezultate obținute: Din toți cei 703 respondenți, lucrători medicali ai spitalelor raionale, 662 (88,5%) au constituit femei, iar 80 de lucrători medicali (11,4%) au fost bărbați. Din total,

373 (53,1%) au declarat că locuiesc în mediul urban, 318 (45,2%) locuiesc în mediu rural, iar 12 (1,7%) nu au dorit să răspundă la această întrebare. Totalitatea respondenților a fost grupată conform răspunsurilor în 5 categorii de vârstă, astfel mai puțin de 25 de ani au constituit – 36 (5,1%) de persoane, între 26-34 de ani au constituit – 103 (14,7%), cu vârsta cuprinsă între 35-44 ani – 146 (20,8%) de persoane, între 45 și 54 de ani au fost 200 de lucrători medicali (28,4%), peste 55 de ani au constituit 217 (30,9%) persoane, iar 1 (0,1%) lucrător medical nu a dorit să răspundă la întrebare.

Conform studiului, personalul medical are opinii neclare cu privire la trăsăturile unei persoane integre. Pe de altă parte, 7 din 10 lucrătorii medicali apreciază corect integritatea instituțională. Chiar dacă instruirile referitoare la integritate ar putea aduce multe beneficii, nu toți lucrătorii medicali le respectă în mod adecvat. Fiecare al patrulea respondent afirmă că nu a participat la nicio instruire. Potrivit datelor studiului, medicii se simt mai liberi să exprime public opinii când o decizie sau o acțiune a instituției lor intră în contradicție cu valorile și conștiința lor personală, în proporție de 35,4% comparativ cu 21,7% dintre asistenții medicali. Același lucru este valabil și în ceea ce privește implicarea în procesul decizional, unde, la fel, medicii au o influență mai mare decât asistenții medicali. În timp ce peste jumătate dintre lucrătorii medicali consideră că măsurile de asigurare a integrității în instituția lor sunt adecvate, 38,8% afirmă că o implicare mai mare din partea administrației ar spori integritatea și ar combate corupția. Unul din cinci lucrători medicali a fost solicitat de superiorul său să facă o favoare personală, iar mai mult de jumătate dintre aceștia au acționat fie imediat, fie ulterior, pentru a evita repercusiuni. În ceea ce privește autoevaluarea integrității în instituția unde activează, pe o scală de la 0 la 5, lucrătorii medicali s-au evaluat în medie cu 3,75 puncte. În cadrul studiului calitativ, problemele cele mai des identificate de personalul de conducere în asigurarea unui climat de integritate instituțională sunt favoritismul, corupția, deficitul de personal medical și plățile informale.

Concluzii: Republica Moldova înregistrează, în ultimii ani, un trend pozitiv în lupta cu corupția. Aceasta se resimte și în cadrul instituțiilor spitalicești raionale, unde se apreciază măsurile de asigurare a integrității instituționale de către administrație. Totuși, există îngrijorări referitor la implicarea lucrătorilor medicali în luarea deciziilor și la libera exprimare a lor, și se resimte necesitatea în instruire continue pe tematica integrității. Monitorizarea și evaluarea constantă a instituției din interior și exterior ar asigura respectarea integrității în aceste instituții.

Acțiuni necesare de a fi întreprinse pentru creșterea integrității instituționale ar fi: organizarea frecventă a campaniilor de conștientizare și informare pentru personalul medical și pacienți cu privire la importanța integrității instituționale; supunerea personalului medical și a celui de conducere din cadrul instituțiilor spitalicești raionale unor verificări inopinate periodice; încurajarea dezvoltării și implementării de programe de instruire continuă pentru personalul medical, care să acopere subiectul măsurilor de asigurare a integrității instituționale; crearea unui portal online, unde lucrători medicali și pacienții pot raporta în siguranță orice probleme legate de integritatea instituțională în spitalele raionale și asigurarea faptului că acestea vor fi investigate și tratate cu seriozitate; asigurarea aplicării unor măsuri disciplinare adecvate și rapide în cazul în care se constată încălcări ale normelor de integritate instituțională.

Cuvinte cheie: *integritate, corupție, cadouri în instituțiile publice medicale, favoritism, transparență decizională.*